

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

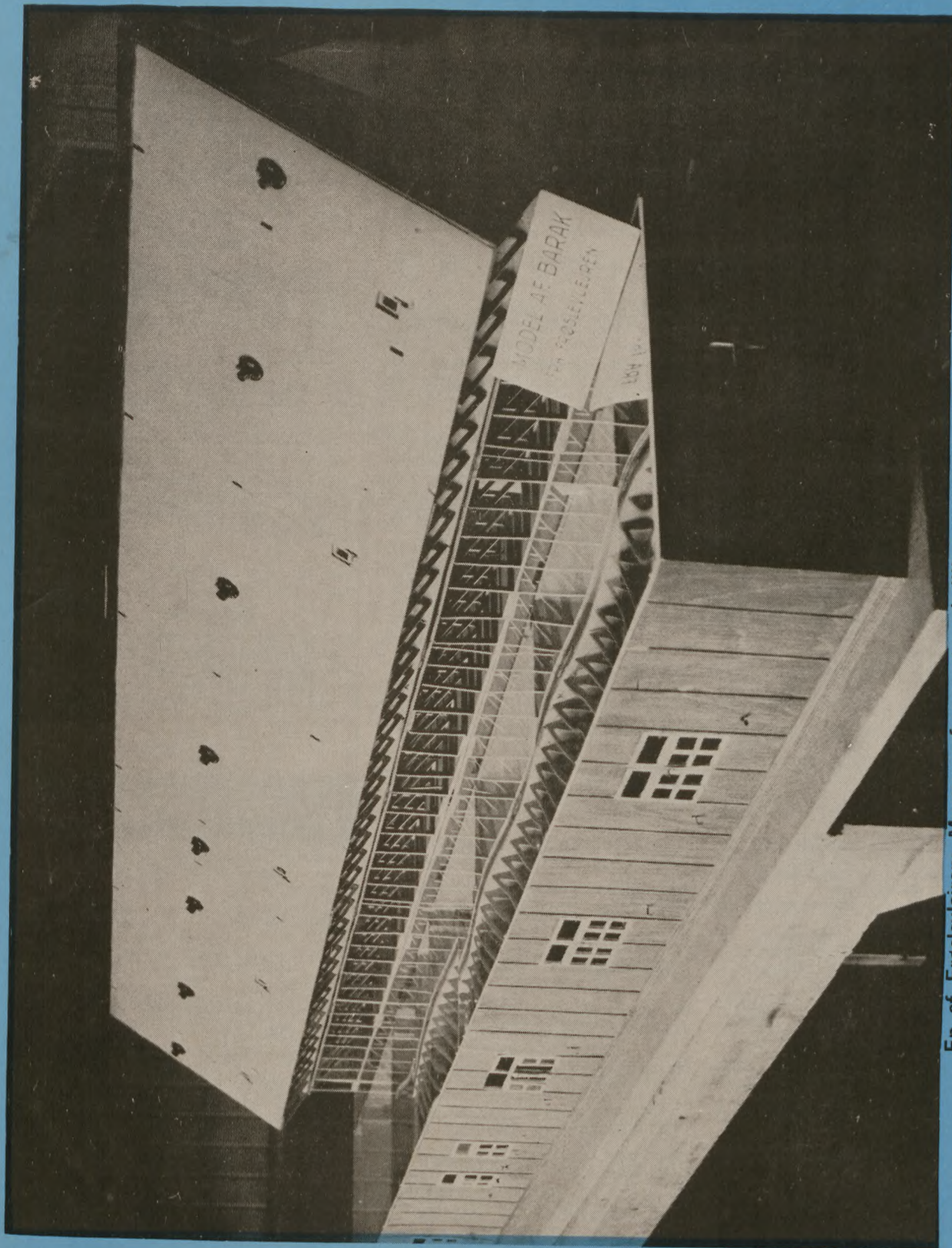
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nr.11
Novbr
1971

En af Frøslevlejrens Museums fornemste udstillingsgenstande er en model af en fangebarak, nøjagtig til mindste detalje. Den er lavet af en tidligere fange og blev i fjor flyttet fra Frihedsmuseet til Frøslevlejren. Foto: Finn Bach, Jydske Tidende, Åbenrå. Se artiklen side 191.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HOJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelse ang. feriehemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfodsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfodsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. - Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande - og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand:: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens. Tlf. (05) 62 39 91

Næstformand:: General Fl. B. Larsen, Bruxelles, Belgien.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, 1169 København K. Tlf. (01) 11 65 55.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Tlf. skolen 10 54 21, privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 København, Brønshøj Tlf. (01) 71 72 72.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skræddermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63,
2400 København NV. Tlf. (01) 34 95 60

Afdelingschef, civilingeniør
Mogens Dyre, Gildbækhus,
6430 Gildbro pr. Nordborg
Tlf. (044) 5 12 32

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup
Tlf. (01) 50 33 86

Alberti Hansen, Arildsgård 41,
2700 Kbh. Brønshøj. Tlf. Bella 3162

Bankprokurist Olav Holst, Bengtasevej 3,
2900 Hellerup. Tlf. HE 7780.

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Århus V. Tlf. (06) 15 48 05

Direktør G. Jespersen,
Herning Klædefabrik, 7400 Herning
Tlf. (07) 12 11 84

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V. Tlf. (09) 12 66 03

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus C
Tlf. (06) 27 04 28

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,
Brødregade 19, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 51 30

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 13 57 23

Førstelærer P. E. Mahler, Fåborgvej 5,
5631 Ebberup. Tlf. (09) 74 12 15

Dr. Børge Næsted, Hviding st.
pr. 6760 Ribe. Tlf. (05) 44 53 33

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Ålborg. Tlf. (08) 18 04 51

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 05 33

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 14, 2100 København Ø. TRia 888 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettets og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:
skoleinspektør Johs. Fosmark,
Frederiksborgvej 109,
2400 København NV.
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

publishers

publishers press offset printers
nørre farimagsgade 65, 1364 københavn k.
(01) 12 45 11

INDHOLD

Se til højre, se til	
venstre	183
Doktor i sabotørernes	
krydsild	185
Mange af krigens ofre	
lider økonomisk savn	187
Landsmøde for	
Gestapofangerne	189
Gensyn med Frøslev I ...	191
Internationalt møde	
i Hamborg	195
Dagbogsblade	200

SE TIL HØJRE SE TIL VENSTRE

Lørdag den 6. november skete der noget usædvanligt for den nordvestlige bydel af København. Man indviede en ungdomsgård, der nu står åben for hele bydelens ungdom.

Bygningen ser måske beskedent ud, som den ligger der imellem den nye Teknisk Skole og sygeplejerskernes uddannelsesskole på Bispebjerg Hospital, men udenpå bærer den bogstaverne: TK's Ungdomsgård, og indeni har den de mest vidunderlige lokaler for børne- og ungdomsarbejde.

Der ligger i bogstaverne TK et helt program og et stykke samtidshistorie. Vi skal hen til okkupationsårene. Mange unge var alvorligt vrede på "de grønne", og de ville gerne foretage sig noget, der kunne styrke deres land og sætte "de fremmede" på plads.

I denne situation kom en række terrænsportkredse til at betyde meget for mange unge. De drog under ledelse af en gymnast, en gymnastiklærer eller en, der bare havde sindelaget, men måske endnu manglede teknikken, ud til sø og skov og friske enge.

Ved megen fri idræt ude i det åbne land samlede de sig sundhed, og i kammeratskabet, der skabtes på deres ture, voksede forudsætningerne frem for at yde en aktiv indsats, da "de grønnes" adfærd blev af en sådan art, at enhver anstændig dansker måtte foretage sig et eller andet, om ikke for andet, så for at få luft.

Terrænsportkredsene for den nordvestlige bydel fik lokaler i Grundtvigskirkens krypt, og der har de holdt til, indtil de nu fornylig er rykket ind i egen bygning.

Der er naturligvis en mand bag denne historie. Han hedder Holger

Søndergaard. Af uddannelse er han ingeniør. Megen af sin fritid har han placeret i FDF, og da terrænsportkredsene for den nordvestlige bydel skulle finde et leje at leve videre på, førte han en hel del af FDF-arbejdets metoder over i det nye, lokale, men han bevarede TK-navnet, så der nu var tale om TK-drenge og TK-piger og TK-unge. De har uniformer, men bruger ikke nogen af landsforbundenes farver. De bruger halstørklæder og foretager sig vel omtrent det samme som de uniformerede korps, blot har arbejdet gennem nu snart mange år placeret sig som socialt betonet arbejde, der dog ikke fornægter sit etiske grundlag, så sandt som Grundtvigskirkens krypt vel nok altid vil sætte et vist præg på stamgæsterne.

Ved indvielsen kunne så bydelen opleve, at den offentlige forvaltning fortalte, at man satte pris på ungdomsgårdens sociale arbejde. Det blev understregt ved indvielsen af et kompleks til mere end 10 millioner kroner. Selv betaler børnene og de unge til driften gennem et kontingent, men det offentlige yder dog endnu mere.

Dagens mand var naturligvis stifteren, lederen, forstanderen, som han nu kaldes, og da han som afslutning på de officielle taleres række fik ordet, hilste mange gamle TK-drenge ham spontant og hjerteligt. Han fortjente hjerteligheden, for han har givet TK al sin tid gennem 25 – 30 år, alle sine kræfter og alt, hvad der er i ham.

Jeg skal nøjes med at gengive noget af hans tale: Nogle går og ser til venstre hele tiden. De kan slet ikke se andre steder hen – og så drejer de rundt og rundt – til venstre – og bider sig selv i halen. Andre har det på ganske samme måde med at dreje og dreje til højre. De oplever det samme, som dem, der drejer til venstre: Også de bider sig selv i halen.

Så er der dem, der altid skal se bagud. Det eneste, der har deres interesse, er fortiden, og det kan endda være, at de går med skyklapper på, så det bliver ikke meget, de ser af denne verden.

Så er der jo også dem, der ser fremad, og de oplever jo, at dagen og vejen har mange opgaver, der skal løses og meget ofte kan løses.

Tænker vi på samfundsudviklingen fra f.eks. 1945 til i dag, må man sige, at mange skævheder kan forklares ud fra ungdomslederens karakteristisk.

Nu er der jo ikke den mulighed at få voksne til på kommando hverken at se til den ene side eller til den anden, endsige at vende om, men man kan dog gøre opmærksom på, at det er uheldigt med alt for mange deciderede venstreseende, og at det er lidet fremmende for udviklingen i samfundslivet, om alt for mange kun ser til højre, ligeledes at alt for megen seen tilbage kan være hemmende for at komme videre i udviklingen. Det kan dog være fristende at tilføje, at den, der stormer frem uden at vise respekt for det, der er skabt, før han selv skulle skabe noget, nok vil gøre et dårligt stykke arbejde, for skal der være mening i tingene, må fremtiden lære af fortiden.

Nu er ungdomslederens ord ved indvielsen af ungdomsgården forleden set i relation til samfundsudviklingen, men vi kunne også spørge, om ikke vort eget arbejde i modstandsfolkernes rækker har noget at lære af ungdomslederen.

Den sunde trivsel i vort foreningsvirke afhænger af, om der skabes harmoni, så ingen bider sig selv i halen ved at dreje til venstre eller til højre og ingen skaber goldhed ved kun at ville snakke om minderne "kan du huske"?

Meningen med disse linier er faktisk at slå et slag for det velafbalancerede, det harmoniske. Johannes Fosmark

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HOJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelse ang. feriehemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand:: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens.
Tlf. (05) 62 39 91

Næstformand:: General Fl. B. Larsen, Bruxelles, Belgien.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10,
1169 København K. Tlf. (01) 11 65 55.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109,
2400 København NV. Tlf. skolen 10 54 21, privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 København, Brønshøj
Tlf. (01) 71 72 72.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skræddermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63,
2400 København NV. Tlf. (01) 34 95 60

Afdelingschef, civilingeniør
Mogens Dyre, Gildbækhus,
6430 Gildbro pr. Nordborg
Tlf. (044) 5 12 32

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup
Tlf. (01) 50 33 86

Alberti Hansen, Arildsgård 41,
2700 Kbh. Brønshøj. Tlf. Bella 3162

Bankprokurist Olav Holst, Bengtstasvej 6,
2900 Hellerup. Tlf. HE 7780.

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Århus V. Tlf. (06) 15 48 05

Direktør G. Jespersen,
Herning Klædefabrik, 7400 Herning
Tlf. (07) 12 11 84

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V. Tlf. (09) 12 66 03

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus C
Tlf. (06) 27 04 28

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,
Brødregade 19, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 51 30

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 13 57 23

Førstelærer P. E. Mahler, Fåborgvej 5,
5631 Eberup. Tlf. (09) 74 12 15

Dr. Børge Næsted, Hviding st.
pr. 6760 Ribe. Tlf. (05) 44 53 33

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Ålborg. Tlf. (08) 18 04 51

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 05 33

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kamme-
raternes Hjælpefond. Udkommer
med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonne-
ment benyttes girokonto
nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og
annonce-afdeling: Grenågade 14,
2100 København Ø. TRIA 888
(kontortid 10–12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for an-
noncer benyttes girokonto
nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af
bladet rettes lettets og hurtigst
ved henvendelse til udleverings-
postkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:
skoleinspektør Johs. Fosmark,
Frederiksborgvej 109,
2400 København NV.
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

publishers

publishers press offset printers
nørre farimagsgade 65, 1364 københavn k.
(01) 12 45 11

INDHOLD

Se til højre, se til
venstre183
Doktor i sabotørernes
krydsild185
Mange af krigens ofre
lider økonomisk savn187
Landsmøde for
Gestapofangerne189
Gensyn med Frøslev I191
Internationalt møde
i Hamborg195
Dagbogsblade200

SE TIL HØJRE SE TIL VENSTRE

Lørdag den 6. november skete der noget usædvanligt for den nordvestlige bydel af København. Man indviede en ungdomsgård, der nu står åben for hele bydelens ungdom.

Bygningen ser måske beskeden ud, som den ligger der imellem den nye Teknisk Skole og sygeplejerskernes uddannelsesskole på Bispebjerg Hospital, men udenpå bærer den bogstaverne: TK's Ungdomsgård, og indeni har den de mest vidunderlige lokaler for børne- og ungdomsarbejde.

Der ligger i bogstaverne TK et helt program og et stykke samtidshistorie. Vi skal hen til okkupationsårene. Mange unge var alvorligt vrede på "de grønne", og de ville gerne foretage sig noget, der kunne styrke deres land og sætte "de fremmede" på plads.

I denne situation kom en række terrænsportkredse til at betyde meget for mange unge. De drog under ledelse af en gymnast, en gymnastiklærer eller en, der bare havde sindelaget, men måske endnu manglede teknikken, ud til sø og skov og friske enge.

Ved megen fri idræt ude i det åbne land samlede de sig sundhed, og i kammeratskabet, der skabtes på deres ture, voksede forudsætningerne frem for at yde en aktiv indsats, da "de grønnes" adfærd blev af en sådan art, at enhver anstændig dansker måtte foretage sig et eller andet, om ikke for andet, så for at få luft.

Terrænsportkredsene for den nordvestlige bydel fik lokaler i Grundtvigskirkens krypt, og der har de holdt til, indtil de nu fornylig er rykket ind i egen bygning.

Der er naturligvis en mand bag denne historie. Han hedder Holger

Søndergaard. Af uddannelse er han ingeniør. Megen af sin fritid har han placeret i FDF, og da terrænsportkredsene for den nordvestlige bydel skulle finde et leje at leve videre på, førte han en hel del af FDF-arbejdets metoder over i det nye, lokale, men han bevarede TK-navnet, så der nu var tale om TK-drenge og TK-piger og TK-unge. De har uniformer, men bruger ikke nogen af landsforbundenes farver. De bruger halstørklæder og foretager sig vel omtrent det samme som de uniformerede korps, blot har arbejdet gennem nu snart mange år placeret sig som socialt betonet arbejde, der dog ikke fornægter sit etiske grundlag, så sandt som Grundtvigskirkens krypt vel nok altid vil sætte et vist præg på stamgæsterne.

Ved indvielsen kunne så bydelen opleve, at den offentlige forvaltning fortalte, at man satte pris på ungdomsgårdens sociale arbejde. Det blev understreget ved indvielsen af et kompleks til mere end 10 millioner kroner. Selv betaler børnene og de unge til driften gennem et kontingent, men det offentlige yder dog endnu mere.

Dagens mand var naturligvis stifteren, lederen, forstanderen, som han nu kaldes, og da han som afslutning på de officielle taleres række fik ordet, hilste mange gamle TK-drenge ham spontant og hjerteligt. Han fortjente hjerteligheden, for han har givet TK al sin tid gennem 25 – 30 år, alle sine kræfter og alt, hvad der er i ham.

Jeg skal nøjes med at gengive noget af hans tale: Nogle går og ser til venstre hele tiden. De kan slet ikke se andre steder hen – og så drejer de rundt og rundt – til venstre – og bider sig selv i halen. Andre har det på ganske samme måde med at dreje og dreje til højre. De oplever det samme, som dem, der drejer til venstre: Også de bider sig selv i halen.

Så er der dem, der altid skal se bagud. Det eneste, der har deres interesse, er fortiden, og det kan endda være, at de går med skyklapper på, så det bliver ikke meget, de ser af denne verden.

Så er der jo også dem, der ser fremad, og de oplever jo, at dagen og vejen har mange opgaver, der skal løses og meget ofte kan løses.

Tænker vi på samfundsudviklingen fra f.eks. 1945 til i dag, må man sige, at mange skævheder kan forklares ud fra ungdomslederens karakteristik.

Nu er der jo ikke den mulighed at få voksne til på kommando hverken at se til den ene side eller til den anden, endsige at vende om, men man kan dog gøre opmærksom på, at det er uheldigt med alt for mange deciderede venstreseende, og at det er lidet fremmende for udviklingen i samfundslivet, om alt for mange kun ser til højre, ligeledes at alt for megen seen tilbage kan være hemmende for at komme videre i udviklingen. Det kan dog være fristende at tilføje, at den, der stormer frem uden at vise respekt for det, der er skabt, før han selv skulle skabe noget, nok vil gøre et dårligt stykke arbejde, for skal der være mening i tingene, må fremtiden lære af fortiden.

Nu er ungdomslederens ord ved indvielsen af ungdomsgården forleden set i relation til samfundsudviklingen, men vi kunne også spørge, om ikke vort eget arbejde i modstandsfolkernes rækker har noget at lære af ungdomslederen.

Den sunde trivsel i vort foreningsvirke afhænger af, om der skabes harmoni, så ingen bider sig selv i halen ved at dreje til venstre eller til højre og ingen skaber goldhed ved kun at ville snakke om minderne "kan du huske"?

Meningen med disse linier er faktisk at slå et slag for det velafbalancerede, det harmoniske.

Johannes Fosmark

Hjørring Træskoforretning A/S

Tørholmsvej - Hjørring

Tlf. (08) 92 01 30

TJÆREBORG!

*-bedst
i alle retninger*

KBH.: Købmagergade 43, K. 01 - 11 41 00. TJÆREBORG, 05 - 17 17 00
Hverd. 9-19. Lørd. 9-13. Sønd. 14-17
Konsulent: Pastor E. Krogager

Johs. SCHOU A/S
FARVE- & LAKFABRIK

Vamdrup

DOKTOR I SABOTØRERNES KRYDSILD

Aage Trommers afhandling om jernbanesabotage betegnet som "en hån mod modstandsbevægelsen".

Af redaktør Jørgen Davidsen.

Odense. En samtidshistoriker adskiller sig kun fra enhver anden historiker ved, at mange samtidshistorikeres kilder er personer i live.

— Hvade De dog bare ikke forsømt at tage rundt og tale med om ikke 20 — 30, så dog 10 af de mest betydningsfulde i forbindelse med Deres arbejde, sagde professor Tage Kaarsted i går som den ene af de officielle opponenter mod universitetslektor, cand. mag. Aage Trommers doktorafhandling om jernbanesabotagen under den anden verdenskrig.

Den fem timer lange og yderst livlige disputatshandling på Odense Universitet fik i høj grad særpræg gennem mange indlæg fra adskillige af de nævnte kilder, som ikke tog lige blidt på den vordende dr. phil. Den uofficielle opposition rummede så skarpe synspunkter, som at værket var "en hån mod modstandsbevægelsen", og at der var tale om "250 siders forsøg på at bevise en urimelig og ulogisk opfattelse".

Kun een side behandlet

Den første officielle opponenter, professor, dr. Jørgen Weibull, betegnede afhandlingen som en konsekvent og stærkt videnskabelig undersøgelse, der som sådan har sin værdi. Et dygtigt og indgående arbejde, sagde professoren, der lige så lidt som andre opponenter kunne lægge skjul på, at disputatsen kan vække diskussionen ved sin stærke begrænsning omkring kun en enkelt side af den jernbanesabotage, der havde talrige væsentlige aspekter, ikke mindst i moralske og psykologiske scener.

Oberst C.G. Schøller, en af den afdøde sabotageleder Vagn Bennikes nære medarbejdere, sagde blandt andet, at disputatsens kritik af sabotageledelsen for størstedelen ikke hvilede på et rigtigt grundlag. Afhandlingens

hovedtese — at jernbanesabotagen var af beskeden militær betydning — kommenterede han med, at enhver handling, der skader fjenden, har militær betydning, og at sabotagens moralske betydning var også i den forstand meget væsentlig.

Hvorfor ikke spørge kilderne

Den nordjyske modstandsleder direktør Anton Toldstrup anfægtede også på en række punkter disputatsens fremstilling. Som den, der nok modtog flest faldskærmsfolk, mener Toldstrup, at doktoranden godt kunne have talt med nogle af dem. Eventuelt også med mig, bemærkede han. Toldstrup ville anerkende Trommers kæmpemæssige arbejde, men den jyske jernbanesabotage havde en betydning, De slet ikke har været opmærksom på, sagde han.

Entrepreneur Hans Nielsen, Horsens, tegnede sig for så personligt betonedede bemærkninger, at dekanen måtte skride ind, mens major O. Borch Johansen på baggrund af britiske officerers erfaring under krigen også havde flere kritiske bemærkninger. Oberst Jørgen V. Helk var også en af "de levende kilder", der drog i ledning mod præces' forsømmelse som samtidshistoriker: ikke at spørge de folk, der var med, i særdeleshed når man skriver mindre venligt om dem, sagde han.

Oberst F. Tillisch sagde, at han var ganske enig med Aage Trommers hovedkonklusioner. Men han syntes i egenskab af impliceret efterretningsofficer under jernbanesabotagen også, at doktoranden godt kunne have konsulteret ham.

For indsnævret

Den ny dr. phil. svarede for sig under den lange handling, der havde samlet alle de 800, som Odense Teknikums festsal kan rumme. Den sidste

officielle opponenter, professor Kaarsted, sagde, at Trommers afhandling med sine provokerende påstande vil komme til at spille en rolle for fremtidig historieforskning, og han sluttede med et: til lykke, gamle ven. Tage Kaarsted lagde imidlertid alt andet end skjul på, at Trommer væsentligt bedre kunne have opfyldt sin principielle forpligtelse som samtidshistoriker — i dette tilfælde havde besøgt folk som blandt andre Toldstrup og Tillisch. Professoren mente også, at præces faktisk var gået ud over rammerne for en historisk fremstilling, og han sagde, at Trommer ikke har skrevet bogen, men en bog om den danske jernbanesabotage, begrænset til en ren krigshistorisk vinkel. Også den vinkel finder jeg er indsnævret, sagde den officielle opponenter.

Erhvervshæmmede — København

Mandag den 25. oktober holdt foreningen sin efterårsgeneralforsamling i Havnerådssalen på Københavns Rådhus. Medlemmerne var mødt så talrigt op, at alle pladser var optaget. Der var fire beretninger: Formandens, sociale udvalgs, Fangesammenslutningens og fra Landsmødet.

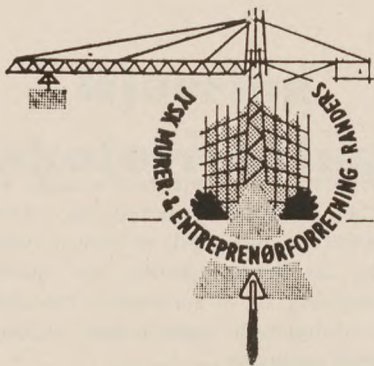
Formanden talte om en lovændring for at få samlet lov 475 af 1/10-45 og lov 290 af 18/6-69 under eet. Det nedsatte udvalg arbejdede fortsat med at få rettet løn- og prisudviklingen.

Alfred Senn berettede om det sociale udvalgs arbejde og sagde, at sygekasserne nu endelig havde accepteret ydelse til rekreationsophold på plejehjemmet Bæreia i Norge.

Arne Hedegård Rasmussen omtalte repræsentantskabsmøderne i Fangesammenslutningen og Bernadottegårdene. Han berettede også om landsmødet i Odense.

Der var stor spørgelyst og diskussionen gik højt omkring Bernadotteprojektet i Roskilde, så generalforsamlingen sluttede først ved midnat.

Dirigenten afsluttede generalforsamlingen og takkede for god ro og orden.

**JYDSK MURER &
ENTREPRENØRFORRETNING**

Mirabellevej 12
8900 Randers

Murerarbejde, jernbeton
kloakering, jordarbejde
vej- og gadeanlæg

SOM MEDLEM HAR DE EN SÆRLIG RABATORDNING MED:

Danmarks mest moderne RADIO & TV-forretning med alle – simpelthen alle kendte fabrikater. En lille electronica udstilling med Danmarks eneste farve-fjernsyns showroom og billedbånd-optagerstudie. I vort stereorum kan De få demonstreret alle kendte fabrikater i: Båndoptagere - pladespillere - højttalere - HI-FI og stereoanlæg.

FORBRUGERVEJLEDNING - Tlf. (01) 14 31 97

Har De problemer med Deres radio-TV-båndoptager-grammofon, eller har De et teknisk spørgsmål, De er i tvivl om – ring til vor forbrugeroplysning en specialuddannet tekniker stiller gratis sin tekniske viden til rådighed – ring til os, måske kan vi spare Dem for et servicebesøg.

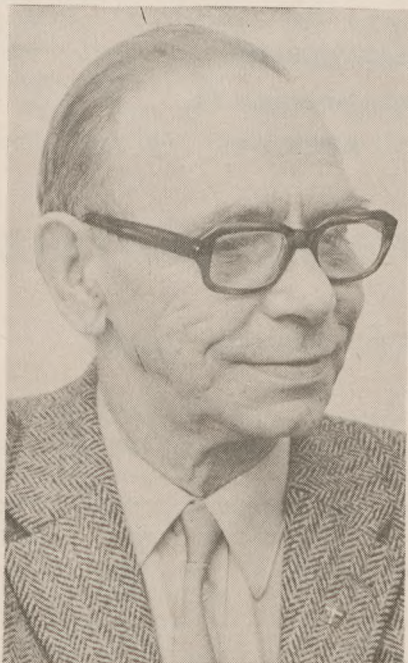

OGSÅ SALG PÅ KONTO

Kristen Bernikows Gade 2 - 1105 København K Tlf. (01) 14 32 31
Frederikssundsvej 204 - 2700 Brønshøj Tlf. (01-23) Be 15 68
Slotsgade 17 - 3400 Hillerød - Tlf. (03) 26 33 42
Forsendelser til provinsen: Tlf. (01) 14 32 31
Forbrugervejledning: (01) 14 32 31

MANGE AF KRIGENS OFRE LIDER ØKONOMISK SAVN.

Derfor har alle fange- og modstandsforeninger fra besættelsestiden samlet sig om at få loven om erstatning forbedret.
Af redaktør Poul Thomsen.

Formanden Alberti Hansen

— Vi møder en masse velvilje, og vi får også en hel del halve og hele løfter, men realiteterne kniber det med, når det drejer sig om at give ofrene fra frihedskampen under den tyske besættelse nogenlunde tålelige kår, mener *Alfred Senn* fra Landsforeningen Sammenslutningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen. Sammen med landsforeningens formand *Alberti Hansen* forklarer han hvad der er galt.

— Det drejer sig i første række om at få hævet selve beregningsgrundlaget for den hjælp, der ydes til mennesker, som under krigen gennem deres indsats i frihedskampen blev hæmmede i at passe deres arbejde i efterkrigsperioden. Loven tilkender sådanne erstatning for tab af arbejdsfortjeneste — nemlig det de kunne have tjent, hvis de ikke havde deltaget i frihedskampen.

Men loven er ikke på linie med den almindelige økonomiske udvikling. Vort ønske er at få et tillæg på mindst kr. 1.500,00 til alle beregningsgrundlag.

Og *Alberti Hansen* tilføjer:

— Desuden har vi en række ønsker om andre forhold, der forekommer helt urimelige. F.eks. er de langtidsillegale dårligt stillede og i dag så mange år efter er det også et problem, at hvis en sygdom ikke synes at stamme fra krigens dage, så får vedkommende ingen hjælp — til trods for at det er plad umuligt i alle tilfælde at påvise en sygdoms egentlige opståen. Kræft f.eks. Der er også uretfærdigheder mod jøderne og enker, og videre ønsker vi begravelseshjælpen dyrtidsreguleret og en mere retfærdig uddeling af de såkaldte hædersgaver.

Landsforeningen har i dag ca 800 medlemmer fordelt over hele landet med tyngdepunkter i hovedstaden, Ålborg, Århus, Fyn og Nordsjælland. På et nyligt afholdt landsmøde har medlemmernes økonomiske stilling været grundigt gennemdrøftet, og sammen med andre modstandsorganisationer har man rettet henvendelse til det nye folketing.

— Vi har rendt politikerne på dørene gang på gang, og der er da også visse resultater at fremvise i årenes løb, men det er en tung sag, mener *Alfred Senn*, som har været og er dybt engageret i arbejdet.

Vi lægger i vor forening stor vægt på, at alle foreninger fra krigens tid er med i disse bestræbelser, så de kan fremtræde som en samlet enhed over for politikerne.

— Sagen er jo, at der er mange af vore medlemmer, og mange enker efter afdøde medlemmer samt mange børn, som har stort behov for en mere tidssvarende hjælp, understreger *Alberti Hansen*. De har måttet vente meget længe, og nu sætter vi vor lid til den nye socialminister og det nye folketing.

Mange år efter

Alfred Senn peger på, at man den 5. februar i år sendte et ændringsforslag til loven om erstatning til besættelsestidens ofre til socialministeren. Forslaget var udarbejdet af et udvalg nedsat af samtlige fange- og modstandsorganisationer og hen på forsommeren fik man et møde i stand, hvor man sagde mange pæne ord. Men det er jo sparetider for det offentlige, fik man også at vide.

— Og der melder sig stadig folk, som har fået men fra besættelsestiden, forklarer *Alfred Senn*, og det giver problemer, når de melder sig nu så mange år efter — det er klart, men jeg er sikker på, at der sidder mange rundt omkring, som burde melde sig. I løbet af de sidste par år har vi indbragt mere end 600 nye og gamle sager for direktoratet. Man må huske på, at i mange tilfælde kan tortur eller andre frygtelige oplevelser under krigen godt få følger mange år senere.

Alfred Senn

**Det Gjensidige
Løsøreforsikringselskab**

Gryde Torv 6
THISTED

**HENRY NIELSEN
Himmerlandsgade 14
AARS**

G. SALICATH & CO.

STRANDAGERVEJ 23 . 2900 HELLERUP
TELEFON (0143) HELRUP 9883 . TELEX 2514
TELEGRAMADR.: SALICATHTRADE

**Sæby
Fiske-Industri A/S**

SÆBY

Det har vi talrige eksempler på, og derfor er jeg glad for, at alle fange- og modstandsorganisationer har kunnet samles om nu at gøre en ekstra indsats for at få loven ført ajour.

Alberti Hansen er formand både for landsforeningen og den københavnske afdeling. Han fik en fængselsstraf for sabotage i den bekendte Frederikshavn-affære omkring to spanske trawlere, og efter tyskernes besættelse blev sagen taget op med det resultat, at de dømt fik hårde tillægsstraffe, men i 1944 flygtede Alberti Hansen og andre fra fængslet til Sverige.

Alfred Senn blev taget af dansk politi i juni 1941, løsladt igen, atter

fængslet og tog så turen til Stutthof i Tyskland. I 1945 var han med på den berygtede døds-march fra koncentrationslejren.

I dag kan ingen af dem passe deres job, men de bruger kræfterne på at bedre kårerne for deres kammerater fra krigens dage.

— Der bliver færre og færre, og derfor behøver politikerne heller ikke at frygte, at forbedringer i erstatningsloven skal smitte af på andre forsøgsområder. Ofrene fra besættelsestiden forsvinder alle. Deres sidste tid burde ikke være bebyrdet med store økonomiske afsavn, mener Alberti Hansen.

svigernes pårørende mindes deres døde. Men vi vil på det skarpeste protestere imod, at der officielt rejses såkaldte mindestene, der kun kan blive betegnet som skamstøtter. Vi tager dog samtidig afstand fra selvtægt i denne forbindelse, vi skal ikke give den europæiske ny-nazisme den publicity, som de først og fremmest er ude efter.

Gik ind for et fra amerikansk kongresmedlem modtaget forslag om et internationalt tværpolitisk samarbejde for at sikre en human behandling af fanger og internerede uanset politisk, religiøst, racemæssigt eller nationalt tilhørsforhold.

Han redegjorde for Fangesammenslutningens arbejde med opførelse af plejehjemmene Bernadottegårdene og et rekreativshjem og foreslog, at der under en eller anden form etableres et koordineringsudvalg mellem Fangesammenslutningen og Frihedskampens Veteraner.

GESTAPOFANGERNES LANDSMØDE

Oberst Lunding udnævnt til æresmedlem

Gestapofangernes årlige repræsentantskabsmøde blev holdt den 9. og 10. oktober i skolebyen Hadsten mellem Randers og Århus. Og det var Hadsten Højskole, der dannede rammen om mødet, som var velbesøgt og fik et vellykket forløb.

Hadsten Højskole er opført 1897 (med senere til- og ombygninger) og det er en typisk dansk folkehøjskole, der kan rumme elevhold på helt op til ca 120 elever.

Men nok er det en gammel højskole, men den lever med i udviklingen, således som det hedder i skolens motto, der står indhugget i en vældig stenstøtte i haven:

Sten står — år går

aldrig ældes ædel ungdom

Derfor var det vel heller ikke helt tilfældigt, at skolen i besættelsestiden var et af den jyske modstandsbevægelses tilholdssteder.

Deltagerne ankom til Hadsten i løbet af lørdag formiddag, ja enkelte allerede sent fredag aften.

Ved frokostbordet bød *Ove Lembcke* velkommen til møde og stævne, en særlig velkomst til *Gunnar Storgaard*, Ålborg, der i 1944 blev arresteret af Gestapo under en razzia på højskolen. Forstander *Th. Klausen*

bød velkommen på højskolen: I skal vide, at I har en særlig good-will her. For vi kender noget til den baggrund, I har.

Gestapo besatte skolen

Forstanderen fortalte episoder fra den dramatiske dag, da Gestapo i 1944 havde besat skolen og i mange timer holdt elever og personale op, medens man ledte efter de eftersøgte sabotører, der var på "landmålerkursus". Efter den begivenhed måtte såvel den nuværende forstander som daværende forstander G. Thomsen en tid gå under jorden.

Repræsentantskabsmødet

Lørdag eftermiddag blev repræsentantskabsmødet afviklet. Formanden, *Børge Jensen*, åbnede mødet. Til dirigent valgtes *Mogens Petersen*. *Børge Jensens* beretning indledtes med en tak til Randers afdelingen for valget af det gode mødested.

Vi tager afstand fra selvtægt

Også nazi-stenen i Ans blev omtalt. Vi skal ikke blande os i, hvis lands-

Lembcke, Randers, valgt til ny landsformand

Til slut stillede han forslag om, at oberst *H.M. Lunding* udnævntes til æresmedlem.

Per Madsen, Randers, oplyste, at Hadsund-projektet kan ventes godkendt af boligministeriet i de nærmeste dage.

I diskussionen deltog bl.a. *Bach*, Århus, *Lembcke*, Randers, *Arnold Jensen*, Kibæk, *Fuchs* Randers, *Beermann* København og *Mogens Petersen*, København.

Formandens beretning og de stillede forslag blev godkendt med akklamation.

Børge Jensen meddelte, at han af arbejdsmæssige grunde ikke længere kunne påtage sig formandshvervet. Til ny formand for landsforeningen blev *Ove Lembcke*, Randers, foreslået og valgt med akklamation.

Fremtidig er *Erik Beermann*, København, næstformand og *J. Chr. Bach*, Århus, landssekretær.

Til bestyrelsen genvalgtes *Henry Clausen*, Jægerspris, medens *Poul Scharnowsky*, København, nyvalgtes.

Børge Jensen skal fortsat repræsen-

<p>NR. NISSUM HØJSKOLE OG EFTERSKOLE</p> <p>Højskolen: 3 mdr. efterårskursus for unge piger. Håndger- ning (vævning, syning, stoftryk m.m.), kjolesy- ning og køkkenskole + højskolefag. 5 mdr. vinterskole, fællesskole, højskoleafd., landbrugsafd., forkursus for sygeplejersker. 3 mdr. forårskursus, alm. højskole og fortsætter- kursus til videreuddannelse på HF. Nærmere oplysninger gives. Ths. Mogensen, forstander.</p>	<p>SPAREKASSEN THY — med overalt</p>
<p>Støt kammeraternes hjælpefonds arbejde!</p> <p>R.</p>	<p>ALFRED KRABBEHOFT A/S Murermester — Entreprenør Esbjerg</p>
<p>MOTOR COMPAGNI Thorkild Sørensen Næstvedvej 76 — Skælskør</p>	<p>ODENSE SEGLMÆRKEFABRIK A/S</p>
<p>Arkitektfirmaet Salling Mortensen HØJBJERG</p>	<p>JENS RØHDE Tømrermester Chr. X's Vej 62 — Viby J.</p>
<p>A. Frøkjær Christensen Autolakereri Rentemestervej 61 - NV</p>	<p>W. Kückelhahn Blikkenslagermester Oksevej — Padborg</p>

tere landsforeningen i Fangesammen- slutningen med *Alex Binneballe* som stedfortræder.

Beermann rettede en hjertelig tak til Børge Jensen for hans store indsats og det gode samarbejde.

Lembcke takkede for valget til for- mand og rettede ligeledes en tak til Børge Jensen, idet han håbede, at han stadig måtte hente råd og vejledning hos ham.

Lunding gjorde aftenfesten til stævnets højdepunkt

Stævnets højdepunkt var aftenfes- ten. Blandt gæsterne ved festmiddagen var oberst H.M. Lunding med frue og forstanderparret Thorkild og Marie Klausen. Festtalen blev holdt af oberst H.M. Lunding:

— Jeg repræsenterer her jo kun min egen eenmandsforretning. Men jeg vil gerne fremhæve jeres kammeratskab, der er af en særlig art.

Det er helt specielle bånd, der holder jer sammen, et kammeratskab udsprunget af de mest ægte følelser, der kan tænkes. Og det er et kamme- ratskab, der også omfatter dem, der ikke kan være med ved festlige lejlig- heder af helbredshensyn. Den gensidi- ge hjælp, I yder hinanden, kan kun klares ved, at I løfter i flok, også når I skal optræde ovenfor myndighederne.

DET skal I fortsætte med. Det ved jeg også, at I vil gøre, og det er al ære værd. I må fortsætte jeres gensidige hjælpeaktion, selvom I jo må se i øjnene, at I heldigvis er en hendøende bevægelse.

Men vi har endnu en mission at udrette, nemlig at bringe de tanker, der er vor fælles baggrund, videre til vore unge, der ikke har haft vore oplevelser.

Det skal ikke gøres med højtraven- de beretninger, men ved jævn og stille tale.

Det var det menige danske folk, der bragte Danmark på den rigtige side, ikke de officielle ledere eller regerin- gen.

Det var os i geleddet, den menige mand, der tog nationens skæbne i sin hånd. Og vi kender en del labaner, der

må tie i dag. Vi skal ikke prale, men fortælle de unge om dengang, og det er mindst lige så vigtigt som kammerat- skabet og vor gensidige hjælp.

LAD UNGDOMMEN VÆRE LANGHÅRET, jeg tror på den — der er kerner i den. Vi skal give den forståelse for, hvad generationen før den stod for og står for. Og så må det være op til den nye generation at tage stilling og tage ansvaret for fremtiden.

Jeg er lige kommet hjem fra Flø- senburg, hvor jeg sad fængslet ved siden af admiral Canaris. Vi var begge dødsdømte. Han blev henrettet. Hans kammerater havde nu indbudt mig til at overvære opsætningen af en minde- tavle.

Der var ofret mange D-Mark på at besmykke fortiden. Der, hvor jorden rummer resterne af 11.000 russere, 8.000 polakker og andre tusinder af andre nationaliteter og af jøder, der søger de at gøre i stand, så turister kan sige: Hvor er her pænt. Jo, det er et folk, der forstår at kamouflere.

MEN HUSK mine ord: Bevar kam- meratskabet og tag jer af ungdommen.

Oberst Lundings manende tale blev hilst med kraftigt bifald.

TANKER VED ET GENSYN MED FRØSLEV

Af major K. Feilberg

Da jeg for nylig på vej til Frøslev- lejrens museum passerede Padborg station, begyndte erindringsbilleder fra dengang at dukke op. Det var nemlig hertil, jeg sammen med flere andre fanger og ledsaget af fem tyske krimi- nalfolk ankom med et tog fra Tyskland den 9. september 1944 om morgenen. Vi var kommet fra tugthuset i Bützow i det nuværende Østtyskland og havde rejst hele natten.

På perronen stod tre geværbevæb- nede politisoldater for at tage imod os. Lederen af vor eskorte henvendte sig til dem, og derefter vandrede vi i et par småklynger ud ad vejen mod Frø- slev-lejren. Soldaterne holdt sig bagest, medens vi fanger og kriminalbetjentene slæbte af sted med vor bagage, hyg- geligt snakkende og nydende det smuk- ke efterårsvejr, og så for mit eget ved-

Kransenedlægning om søndagen

Søndag formiddag blev der nedlagt en krans ved mindestenen for *Fritz Johan Blichfeldt Møller*, der stammede fra Hadsten. Han deltog i den illegale transporttjeneste, der skaffede flygt- ninge til Sverige. Under en sådan trans- portaktion den 3. februar 1944 kom det til ildkamp med det tyske politi på Asiatisk Plads i København, hvorunder tre af transportgruppens medlemmer, deriblandt Blichfeldt Møller, blev dræbt.

Ove Lembcke nedlagde kransen ved mindestenen med følgende ord: Hver gang vi mødes til møder og stævner som dette, kan vi være sikre på, at der et eller andet sted i nærheden findes en grav eller en mindesten, der taler til os og forpligter os. Vore faldne kam- merater kom fra alle dele af landet, og overalt i landet vil vi møde mindet om dem. Vi vil ære deres minde.

Ved middagsbordet blev der taget officiel afsked, selv om nogle af del- tagerne blev til ud på eftermiddagen.

Til slut bragte den nye landssekre- tær J.Chr. Bach en hilsen fra Ove Lembcke, der måtte tage afsted lige før middagen.

kommende dette vidunderlige og ube- skrivelige: at være i Danmark igen!

Da vi havde gået et par kilometer, spurgte føreren for soldaterne pludse- ligt: »Hvem er egentlig fangerne?« Han var klar over, at de fem af os var fanger og de andre fem var Gestapo eller kriminalpoliti, men hvem der var hvem, kunne man ikke se, da vi alle var i pænt civilt antræk og alle bar på kufferten.

Spørgsmålet blev klaret — til synlig morskab for både os og vore ledsagere. Da vi nåede Frøslev-lejren et kvarters tid senere blev vi ført ind i et kontor i den tyske del af lejren og overgivet til lejradministratoren. Her sagde vi farvel til vore efter omstændighederne venlige rejselogsagere, der, da det for- melle nu var ordnet, trak sig tilbage for at få fyldt deres tomme eller halvtomme

AGA
Lyskopieringsanstalt
Dr. Olgasvej 2
København F

STOREGAARD'S REVISIONSKONTOR

Algade 72 - 55 00 Middelfart.

W. JENSEN
Hellerup

A/S SYDSJÆLLANDS JERN FORRETNING

»STÅLGÅRDEN« . NÆSTVED . TLF. 72 33 00 . GIRO 65 14

LARSEN & SVENSSON
Åmosevej 4-6
Hillerød

KJULGAARDENS MINKFARM
Hirtshals

KONRAD JØRGENSEN'S BOGTRYKKERI
Slotsgade 6-8 - Kolding

**HADERSLEV
KAFFERISTERI**
Norgesgade 1, Haderslev

GENTOFTE POLITIFORENING

H. J. NIELSEN
Næstved

kufferter med dansk smør, ost, æg og hvad man ellers havde mangel på hjemme. Den tyske kantine i lejren kunne nemlig som regel levere ubegrænsede mængder af sortbørs-levnedsmidler.

Kort efter kom lejrchefen. Det var SS-officeren, Oberststurmabführer Hillgärtner, som i øvrigt hævdede at være svoger til dr. Best, Tysklands »rigsbefuldmagtigede« i Danmark. – Han var idel smil, da han kom imod os og ønskede os velkommen tilbage. Vi havde åbenbart været ventet. Han snakkede med os som med gode gamle bekendte til stor forbløffelse for den tilstedeværende »Lagerführer«, som vi ikke havde set tidligere.

Hillgärtner spurgte os i samtalens løb bl.a., om vi vidste, hvorfor vi havde været sendt til Tyskland og nu kom tilbage – som om han måske selv havde haft noget at gøre med udtagelsen, da vi sammen med andre fanger i sin tid under folkestrejken i håndjern blev transporteret bort fra Horserød-lejren.

Vi svarede med tilsyneladende stor overbevisning, at vor deportation havde været en fuldstændig fejltagelse. I virkeligheden havde vi ingen anelse om, hvorfor netop vi fem var kommet tilbage til Danmark igen.

Måtte ikke fortælle oplevelser fra Tyskland

Til slut bad han os om ikke at fortælle de andre i lejren, hvad vi havde været igennem. »Nej, naturligvis ikke!« svarede vi, men jeg kunne ikke selv lade være med at tænke på, hvad det var for rædsler, han troede vi havde mødt under vort Tysklands-ophold. Han vidste åbenbart, hvad begrebet »koncentrationslejr« indebar, og havde tilsyneladende troet, at det var sådan en, vi kom fra, medens vi i tugthuset egentlig var blevet behandlet korrekt efter reglementet – eller snarere lidt mildere, efter at vi havde haft forskellige skænderier med nogle af tugthusbetjentene, hvor vi hver gang havde forlangt at komme til at skrive til Reichsmarschall Göring, som vi havde hævdet var en personlig ven til en af vore kammerater. Godt, at de ikke havde taget os på ordet, for ingen af os kendte nogen, der kendte Göring.

Ved luftalarm om dagen styrtede vi alle ud for at se maskinerne.

Så var audiensen hos Hillgärtner forbi, og vi blev ført ind i den indre lejr, den egentlige fange-afdeling, hvor mange af vore gamle kammerater fra Horserød var mødt op for at byde os velkommen, og selvfølgelig var det første, vi gjorde, at fortælle om vore oplevelser og om de andre danskere, vi havde været sammen med i Bützow.

Opholdet i Tyskland en kraftig slankekur

Vort ophold i tugthuset havde været en kraftig slankekur på grund af de meget knappe madrationer, så vort første måltid i Frøslev-lejren står for mig som noget nær den bedste middag, jeg nogen sinde har fået.

Jeg kan nu kun huske efterretten. Det var rødspætter – frisk ankommet fra Esbjerg, vidunderlige, fremragende stegt og svømmende i smør. De danske fængselbetjente i køkkenet, der blev drevet for fængselsvæsenets regning, og vore medfanger, der arbejdede som kokke her, forkælede os.

Vi fik til at begynde med to store rødspætter hver, og de lovede os ligeså mange, vi kunne spise. At komme til Frøslev-lejren fra Tyskland var som at komme i himmerige. Da det øvrige spisehold havde spist, blev vi siddende i salen og fortsatte måltidet, da næste hold rykkede ind. Også de kvindelige fanger, som holdtes indespærret for sig på et ganske lille område, omgivet af et særligt pigtrådshegn, kom under

bevogtning af en »Lagerführer« op for at spise, så vi fik lejlighed til også at hilse på dem.

Eventyrlig appetit

Til sidst, da både mave og øjne var mætte, sluttede vi det minderige måltid, efter at jeg for mit vedkommende havde sat fem store rødspætter og bjerger af kartofler til livs.

Det lykkedes mig sammen med et par af de andre at blive indkvarteret i barak 14, hvor flere af vore venner fra Horserød boede. Umiddelbart før min deportation havde disse overtaget den lille batterimodtager, jeg et par måneder før havde fået indsmuglet i Horserød. Da Horserød-fangerne senere var blevet overført til Frøslev, havde en af de danske fængselsbetjente sørget for radioen og havde under stor personlig risiko fået den indsmuglet i Frøslev-lejren, hvor den atter kom i funktion.

(Fortsættes)

Æresmedlem

Tirsdag den 2. november mødte en deputation fra Landsforeningen af Erhvervshæmmede frem hos statsaut. revisor H.C. Steen Hansen med formanden Alberti Hansen i spidsen.

Deres ærinde var at udnævne Steen Hansen til æresmedlem. De overrakte som gave et tinkrus med inskriptionen: Tak fordi du er, som du er.

Foreningen har i en lang årrække haft kontor i Steen Hansens ejendoms-kompleks i St. Kannikestræde 10 i Københavns midte.

En uforglemmelig dag

Gerda og Albert Rasmussen, Randers, fejrede sølvbryllup onsdag den 27. oktober.

Det strømmede ind med hilsener til hjemmet. Albert Rasmussen sad i Sachsenhausen i ca 1 1/2 år. Hans fangenummer var 75.106. På familiedagen var der lykønskninger fra Keg-næskammerater, kammerater fra alle egne af landet og fra Norge. De mange lykønskninger gav ægteparret en uforglemmelig dag.

<p>Værn om vor smukke natur!</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! K. K. - Randers</p>
<p>PAUL CLAUSEN Assurance Hostrupvej 10 Hobro</p>	<p>TAGE TRABJERG Tandhjulsfabrik Runetoften 4 - Århus</p>
<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND</p>	<p>G. RAUPACH Købmand Odder</p>
<p>A. KAAE NIELSEN Glargester Banegårdsvej 3 8660 Skanderborg</p>	<p>I. I. IVERSENS MANUFAKTURHANDEL Nørregade 12 - Køge</p>
<p>J. H. MOLLER Århus</p>	<p>LUNO MØBLER Volden 6 - Århus</p>
<p>SV. ESKEROD Aarhus</p>	<p>Ludvig Hertz Manufaktur Ringkøbing</p>
<p>IVAR K. SMELNECKE Ingeniørfirma Badstuestræde 17</p>	<p>CHR. RAHBEK & SØN Smedemestre Brande</p>
<p>A/S Randers Asphalt- & Tjærefabrik Hvidemøllevvej 7 - Randers</p>	<p>GULF SERVICE STATION Triangelen - Haslev Vask - Smøring</p>

BESTYRELSESMØDE I A.I.A.

I dagene 23. – 24. oktober 1971 var Amicale International de Neuengamme samlet til bestyrelsesmøde i Hamburg. Mødet fandt sted i konferencesalen i Bergedorf Rådhus, som borgmester Lindemann beredvilligt havde stillet til rådighed.

I mødet deltog Madame Aubry og Georges Bonnet (Frankrig), O. Saharow og M. Berzins (Sovjetunionen), M. Krmar (Tjekkoslavakiet), Karl Kampfert (DDR), Jan Everaert (Belgien), Herbert Schemmel og Fritz Bringmann (Vesttyskland) samt Holger Grome og Bernth Johannesson (Danmark). Fra Polen og Holland forelå afbud.

Til mødets leder valgtes vicepræsidenten Holger Grome, der bød de delegerede velkommen. Under to minutters stilhed mindedes forsamlingen den afdøde præsident, Jean-Aime Dolodier.

Dagsordenens punkter var beretninger om sekretariatets arbejde og om forhandlingerne om det historiske arkiv, valg af nyt medlem til eksekutivbureauet og nominering af præsident indtil næste kongres, forberedelse af statusændringer samt indkaldelse til kongres i 1972.

Penge til arkivet søges

I sin beretning omtalte generalsekretæren de forhandlinger, der har været ført om det planlagte dokumenthus ved monumentet i Neuengamme. De tekniske forberedelser er færdiggjort af senatsmyndighederne, men det finansielle grundlag for opførelsen er endnu ikke etableret. Schemmel redegjorde for sine forhandlinger om arkivets fremtid. Det på eksekutivmødet i Gent udarbejdede forslag var ikke blevet accepteret af Gertrud Meyer. Det vedtoges at rette en fornyet henvendelse.

Fra en gruppe spanske Neuengamme-fanger forelå en anmodning om optagelse i AIN som national gruppe. Gruppens leder er bosat i Andorra, og medlemmerne bor dels i Spanien dels i Frankrig. Det vedtoges, at optage den spanske gruppe.

Efter forslag fra dansk side valgtes Madame Aubry som nyt medlem af eksekutivbureauet, således at Frankrig – efter Dolodiers død – atter er repræsenteret. Et dansk forslag om ikke at vælge ny præsident før næste kongres blev ligeledes vedtaget, idet man samtidig besluttede, at vicepræsident Jan Everaert, Belgien, skulle fungere som præsident indtil kongressen.

Det besluttedes at afholde næste kongres i Budapest i dagene 21. – 24. april 1972.

Danske forslag om nye statutter Tak og farvel til Roussel

Som ventet lagde debatten om statutændringer beslag på en væsentlig del af mødet. Fra Danmark var der udsendt et forslag, der indebar en gennemgribende ændring af hele A.I.N.'s organisatoriske opbygning med forenkling af apparatet og en bedre national repræsentation i ledelsen. Med forskellige motiveringer var der imidlertid en udbredt opfattelse blandt de andre delegerede om, at den gamle statut skulle bevares med kun de mest nødvendige ændringer. Ved den afsluttende afstemning blev dette synspunkt vedtaget mod Danmarks stemme. Tjekkoslavakiet undlod at stemme.

Lykønskning til Willy Brandt

På mødet vedtoges det at sende et lykønskingsbrev til forbundskansler Willy Brandt i anledning af, at han har fået tildelt Nobels fredspris.

Lørdag aften var den vesttyske Neuengamme-forening vært ved en middag på hotel Europäischer Hof, hvortil der også var indbudt repræsentanter fra de forskellige fange- og modstandsorganisationer i Hamburg. Yderligere deltog to græske Neuengamme-fanger, der var på besøg i byen.

Søndag formiddag nedlagde mødedeltagerne krans ved monumentet i Neuengamme og på de russiske grave i Bergedorf.

Frihedskampens Veteraner samlede en kreds af interesserede i Frihedsmuseet mandag den 1. november. Hensigten var at bringe Aage Roussel en tak og en hyldest.

Foreningens formand, direktør Svend Seehusen hylkede Roussel som manden, der havde været med fra starten i 1957 og i forberedelserne. Seehusen udtrykte sin glæde over, at Frihedsmuseet var kommet under Nationalmuseet.

Rigsantikvar Glob dvælede ved oplevelser sammen med Roussel i Østen. Kulturminister Niels Mattiasen udtrykte sin glæde over, at han var kommet med i modstandskampen i en meget tidlig alder.

Den nye leder af museet, Jørgen H. Barfod, oplyste, at museet siden starten i 1957 havde haft 2.600.000 besøgende.

Nazistisk mindepark erklæret ulovlig

Viborg 6. november. Mindeparken ved Kongensbro syd for Viborg er ulovligt etableret, sagde Viborg amts bygningsråd i går. Den vil formentlig blive krævet fjernet, medmindre de kredse, der står bag anlæggelsen af parken, gør brug af ankenuligheden til vejdirektoratet og får medhold her. Viborg amts bygningsråd behandlede spørgsmålet om mindeparken på sit ordinære møde fredag. Rådet fastslog, at der fra amtsrådet og vejbestyrelse er givet afslag på anmodning til at behandle det i henhold til zoneloven, oplyser formanden, gårdejer Erik Jensen, Iller.

Konklusionen er, at mindeparken er ulovligt etableret, tilføjer formanden.

Erhvervshæmmede – København
Socialudvalgets nye adresse:
ENGHAVEVEJ 72
Tlf. (01) 31 01 62
hver mandag kl. 19.00 - 21.00

Kasserer Hefty Jensen
Hillerødgade 40, 3.tv. 2200 København N
Tlf. (01) 34 01 91

Modstandsfolk hylder Brandt

Foreningen Frihedskampens Veteraner, der omfatter danske modstandsfolk på tværs af alle politiske opfattelser, har sendt den vesttyske forbundskansler Willy Brandt et lykønskingstelegram i anledning af fredsprisen. Det hedder i telegrammet:

– Frihedskampens Veteraner i Danmark, der er den største sammenslutning sender Dem de hjerteligste lykønskninger i anledning af meddelelsen om, at De vil modtage Nobels Fredspris 1971.

Vi er sammen med tusinder af frihedskæmpere og veteraner fra den 2. verdenskrig glade over, at vor anbefaling til Nobel-priskomiteen har medvirket til, at De fik fredsprisen og derved udpeget Dem som den person, der i de senere år har gjort mest for afspændingen i Europa og derfor også for freden i verden.

bj

<p>J. HENRIKSEN Købmand Stoholm</p>	<p>GURRE Købmandshandel</p>
<p>RØRBÆK SKO Søndergade 64 - Frederikshavn</p>	<p>Herrermagasinet C.O. Larsen Storegade 25 AUGUSTENBORG</p>
<p>DANSK ARBEJDSMANDSFORBUND Silkeborg</p>	<p>RINGKØBING AUTOMOBILFORRETNING A/S Herningvej 46 - Ringkøbing</p>
<p>C. OLESEN Skovgaard Vodskov</p>	<p>NORDISK VENTILATOR CO. A/S Næstved</p>
<p>A. LYKKE OLSEN Købmand Vestervig</p>	<p>A. THUESEN Esbjerg</p>
<p>HORSENS KAROSSERIFABRIK</p>	<p>DEN DANSKE LANDMANDSBANK Gothersgade 18 - Fredericia</p>
<p>ÆRTHØJ JENSEN & MØLHOLM Møbelfabrik Herning</p>	<p>UDBYE'S BOGTRYKKERI Staldgardsgade 38 - Vejle</p>

<p>NIELS DØSSING Tømrer- og snedkerforretning Hem pr. Skive</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND A. E. — Valby</p>
<p>K. & O. STEEN Tandteknik ESBJERG</p>	<p>AA. E. NIELSEN København</p>
<p>J. GOTFRED JENSEN A/S Vårmlandsgade 3 - Århus</p>	<p>KNUD's HERREMAGASIN Storegade 4 - Thisted</p>
<p>CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 - Vejle</p>	<p>BAK LARSEN & CO. Bogtrykkeri VIBORG</p>
<p>A. K. JENSEN Murermester Nygade 38, Aakirkeby</p>	<p>CARL RASMUSSEN A/S Kordilgade 16 — Kalundborg</p>
<p>E. GROOT Vognmand Vorup - Randers</p>	<p>JOHS. BAK Radioforhandler Fausing pr. Allingaabro</p>
<p>SKJELSKØR BANK</p>	<p>HYGGE-BO Mellemgade 9 - 5600 Fåborg</p>

<p>AUG. JENSEN Tømrermester Nimtofte</p>	<p>Frydenlund Byggeforretning Haslevej 5 - Rønne</p>
<p>KOLDING SALATFABRIK</p>	<p>Støt kammeraternes Hjælpefondsarbejde!</p>
<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND!</p>	<p>DANSK HANDELSBLAD Aabyhøj</p>
<p>FOPORA</p>	<p>O. SANDBERG København N</p>
<p>BOGTRYKKERGAARDEN A/S Kirkegade 11 - Struer</p>	<p>SPAREKASSEN FOR HIRTSHALS & OMEGN</p>
<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! P. H. O.</p>	<p>KJELLERUP KAROSSERIFABRIK Kjellerup</p>
<p>STØT Kammeraternes Hjælpefond!</p>	<p>RINGKØBING RUGBRØDSFABRIK</p>

<p>FREDERIKSBERG PÅPKASSEFABRIK Biblioteksvej 54 - Hvidovre</p>	<p>Mere for kronen hos HOKI KØBMANDEN</p>
<p><i>STØT DANSK RØDE KORS</i></p>	<p>FRED J. WEISS Tandtekniker Jernbanegade 16 - Sønderborg</p>
<p>BROAGER SPARE- & LAANEKASSE Broager</p>	<p>L. K. KRISTENSEN & SØN Danmarksgade 53 - Aalborg</p>
<p>AULUM SPAREKASSE</p>	<p>D. A. S. F. Skagen</p>
<p>HELGE BRUUN Revisor Søndergade 16 - Horsens</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFONDS ARBEJDE S. B. L.</p>
<p>NIELS FREDERIKSEN Barnevogne - Legetøj Søndergade 25 - Kolding</p>	<p>S. MØLLGAARD Ruds-Vedby</p>
<p>VAMDRUP SPAREKASSE</p>	<p>ESTRID NIELSEN Kaffe- og teforretning Nr. Alslev</p>

Dagbogsblade

Gengældelse for mindeparkshærværk?

Slagelse, 7. oktober. En mindsten i Vedbysønder ved Slagelse er i nat blevet overhældt med hvid plasticmaling, oplyser politiet. Stenen, der står ud til hovedvej A 1, har følgende inskription: "Her myrdedes lektor Jens Albert Sørensen Ibsen den 9. april 1940 som offer for tysk terror". Bag stenen er et fem meter højt ahorntræ blevet fældet, og en del buskads er overhældt med maling og delvis savet over, oplyser politiet. Man antager, hærværket har baggrund og muligvis kan ses som en modaktion for ødelæggelser i Jylland af en mindsten for danske nazister, oplyser politiet.

Gendarmernes Mindefond

Åbenrå 8. oktober. Bestyrelsen for Grænsegendarmernes Mindefond har uddelt årets legater. Der var ialt kr. 2.051,00 til disposition. Af de 63 ansøgere kunne dog kun 5 tages i betragtning. Der uddeltes et legat på kr. 500,00, 3 på hver kr. 400,00 og 1 legat på kr. 350,00. I det ene tilfælde var det enken efter en grænsegendarm, der kom i betragtning, mens de andre beløb gik til unge under uddannelse.

18.934 besøgte Frøslevlejren

Frøslev 18. oktober. Frøslevlejrens Museum er i tiden fra den 1. maj til den 30. september blevet besøgt af ialt 18.934 gæster. Det er nøjagtigt 2.284 flere end i samme periode i fjor. Det største månedlige besøg var i juli, hvor 5.810 fandt vej til Frøslevlejren. Museets gæstebog viser, at de besøgende kommer fra alle egne af landet.

Museet er nu lukket indtil maj med undtagelse af skolernes efterårsferie, hvor der vil være åbent dagligt fra i dag og til søndag den 24. oktober. Skoler, foreninger og større grupper kan dog få adgang også i vinterhalvåret efter forudgående aftale med opsynet.

SS-kammeratskab på social basis?

Rosenheim 18. oktober. Omkring 500 tidligere medlemmer af den berygtede, nazistiske SS-division "Das Reich", der gennemførte massedrabet på befolkningen i den franske landsby Oradour-sur-Glane i 1944, samledes lørdag i Rosenheim i Vesttyskland for "at bevare det kammeratskab, der under den sidste krig blev beseglet i blod". Omkring 1.000 vesttyske fagforeningsmedlemmer marcherede rundt om forsamlingsbygningen i protest mod mødet. De bar skilte med indskrifter som "ikke flere nazister" og "een gang var tilstrækkeligt".

En af det nazistiske Tysklands højest dekorerede soldater, oberstløjtnant Günther Wisliceny fra Hannover, blev valgt til formand for foreningen. Han var øverstkommanderende for et panserregiment inden for divisionen. Presseofficeren Martin Schwäbe sagde, at formålet med den nystiftede forening kun var socialt for at opretholde divisionens traditioner "på samme måde som britiske, franske og amerikanske regiment har holdt sammen efter krigen".

Bondo Svanes Mindelegat

Åbenrå 25. oktober. Af Erik Bondo Svanes Mindelegat har bestyrelsen tildelt følgende en legatportion: Lærerstuderende Keld Petersen, Lavgade 34, Åbenrå, børnehavepædagogstuderende Tove Schou Fisker, Nørrevang 7, Åbenrå, børnehavepædagogstuderende Berrit Kørner Erichsen, Nygade 48, Åbenrå, stud. mag. Hans Erichsen, Blansvej, Bovrup.

Tiltalt for mord på 112 jøder

Bochum 2. november. Den 63-årige tidligere gestapokommissær Walter Baach blev tirsdag stillet for retten i Bochum som tiltalt for mord på mindst 112 jøder i det polske Krakow-distrikt i 1940-41.

Baach, hvis sag har været genstand for forundersøgelser siden 1965, blev i 1969 udmærket af den vesttyske delstat Baden-Württembergs ministerpræsident med et æresdiplom for sin 40-årige "fortjenstfulde virksomhed" i det offentlige tjeneste.

Foruden Baach sidder den 57-årige tidligere overvagtimester i Tarnow i Polen, Ernst Wunder, på anklagebænken som tiltalt for et mord og for meddelagtighed i 10.000 tilfælde.

90 vidner er indkaldt i sagen, der ventes at vare flere måneder.

NYTÅRS- OG PAKKEFEST

Landsforeningen af KZ-fanger fra Neuengamme har besluttet at indlede det nye år på festlig vis. Derfor indbyder vi alle vore medlemmer og venner af foreningen til en nytårs- og pakkefest, fredag den 7. januar 1972

kl. 19.30 i selskabslokalerne, Roskildevej 65 E

(hjørnet af Borgmester Fischers Vej). Som sædvanlig giver en pakke til en værdi af kr. 5,00 adgang. Der serveres iøvrigt tre stk. velbelagt smørrebrød, en øl og kaffe til en pris af kr. 20,00. Tilmelding til: Mogens Petersen, Borgmester Fischers Vej 4, 8. sal, tlf. 46 53 80 senest tirsdag den 4. januar. Så byt ikke julegaverne — men tag dem med til pakkefest i Neuengamme-foreningen. Alle er velkomne. På gensyn den 7. januar.

Bestyrelsen

**Kammeraternes
Hjælpefond**
er de raske kammeraters hilsen
til de syge